БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Шарҳи моҳонаи таваррум• Феврали 2018

Яке аз нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодӣ, ки таваррум ба ҳисоб меравад, тибқи маълумоти омори расмӣ дар моҳи феврали соли ҷорӣ бо нишондиҳандаи манфӣ ҷамъбаст гардида, ба -0,1 фоиз баробар шуд, ки нисбат ба ҳамин моҳи соли қаблӣ ба андозаи 1,2 банди фоизӣ кам мебошад.

Пӯёи тағйирёбии намояи нархҳои истеъмолӣ аз он шаҳодат медиҳад, ки тағйирёбии молҳои ғайрихӯрокворӣ дар таварруми ҳосилшуда тамоюли муътадилии худро идома дода, маҳсулоти хӯрокворӣ ва хизматрасониҳои пулакӣ ба аҳолӣ бошад, дар ин моҳ аз ҳисоби арзоншавии нархи баъзе аз маҳсулотҳои алоҳидаи он раванди коҳишёбӣ доштанд.

Дар баробари ин, дар моҳи баррасишаванда омилҳои ба коҳишёбии сатҳи таваррум таъсиррасон аз барзиёдии пешниҳод нисбат ба талабот ва нисбатан устувор будани қурби пули миллӣ иборат буданд.

Сатҳи таварруми солона бошад (дар 12 моҳи охир), дар моҳи феврал ба 5,2 фоиз баробар гардид, ки нисбат ба моҳи гузашта ба андозаи 1,3 банди фоизӣ (б.ф.) кам мебошад.

Саҳми маҳсулоти хӯрокворӣ, ки ҳиссаи он дар сабади истеъмолии кишвар 55,5 фоизро ташкил медиҳад, дар таваррумиисолона 3,1 б.ф., маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ 1,2 б.ф. ва хизматрасониҳо 0,9 б.ф.-ро ташкил намуд.

Бо назардошти вазъи кунунӣ ва нисбатан коҳишёбии хавфҳои эҳтимолӣ, интизор меравад, ки сатҳи таварруми солона раванди муътадилии худро идома дода, то интиҳои сол дар ҳудуди нишондиҳандаи мақсаднок 7 (±2%) нигоҳ дошта мешавад.

Сатҳи таварруми аслӣ,* ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд, дар моҳи феврали соли ҷорӣ ба 0,2[2] фоизро ташкил дода, бо арзёбии солона ба 1,9 фоиз[1] баробар шуд. Ба ин раванд нисбатан муътадил будани сатҳи нархҳои маҳсулоти тайёри хӯрокворӣ (маҳсулоти гӯштӣ, маҳсулоти ширӣ, равғани растанӣ ва ҳайвонот), маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ (маводи шустушӯй ва доруворӣ) ва хизматрасониҳои дар таваррумиаслӣ ба ҳисоб гирифташаванда (аз ҷумла, хизматрасониҳои маишӣ) бештар саҳмгузорӣ намуданд.

Таварруми моҳона ва солона, бо %
(манбаъ: Агентии омор)

Афзоиши гурӯҳи нархҳои истеъмолӣ ва саҳми сохтории он дар таваррум, бо % солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

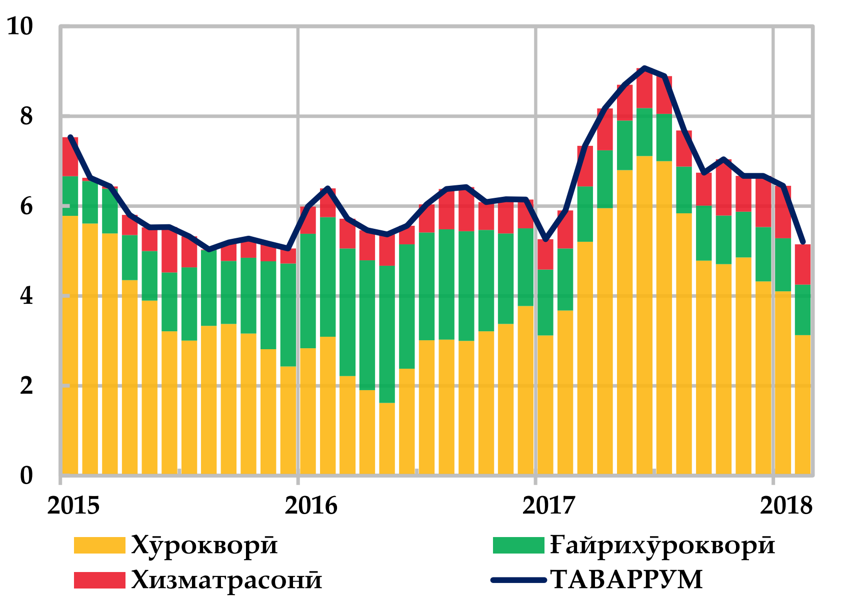

Ҳадафи мақсадноки таваррумиисолона барои давраи миёнамуҳлат, бо %
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

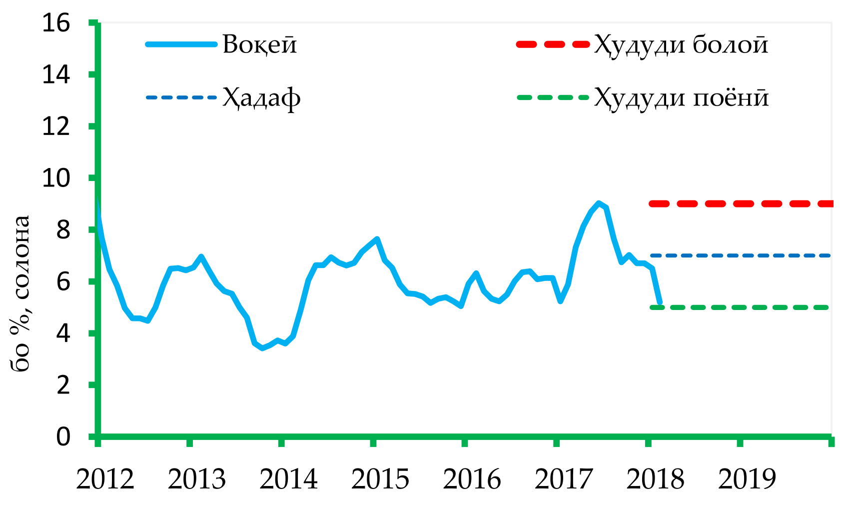

Дар пуёи тағйирёбии ғайриаслии таваррум (гурӯҳи нархҳои истеъмолие, ки дар ҳисоби таварруми аслӣ истисно мегарданд) мушоҳида кардан мумкин аст, ки поёнравии нархи бархе аз маҳсулоти хоми хӯрокворӣ дар моҳи феврали соли 2018 нисбат ба моҳи қаблӣ ба назар расид. Аз ҷумла, нархҳои маҳсулоти хоми хӯрокворӣ, асосан аз ҳисоби коҳишёбии нархи моҳонаи орди навъи якум (-1,4% м/м ё -0,6% с/с), гӯшти гов (-0,2% м/м ё 14,1% с/с), равғани пахта (-2,0% м/м ё -6,1% с/с), картошка (-4,3% м/м ё 17,1% с/с), бехпиёз (-5,3% м/м ё 30,5% с/с), шакар (-0,9% м/м ё -7,9% с/с), чойи кабуд (-3,6% м/м ё -2,0% с/с) ва ғайра ба амал омад. Дар баробари ин, вобаста аз таъсири омилҳои мавсимӣ ва таклифот, нархҳои гӯшти гӯсфанд (2,0% м/м ё 13,0% с/с), себ (6,2% м/м ё -11,8% с/с), ангур (14,0% м/м ё 49,6% с/с), бодиринг (4,1% м/м ё 2,3 маротиб с/с) ва тухм (0,9% м/м ё -1,9% с/с) дар моҳи феврал раванди афзоишёбӣ доштанд.

Дар моҳи феврал нархи маводи сӯзишворӣ аз ҷумла гази моеъ раванди коҳишёбӣ дошт (-3,1% м/м ё 17,2% с/с), ки он ба муътадил гардидани нархи воридотии он алоқаманд мебошад.

Нархи хизматрасониҳои маъмурӣ бошад, дар ин моҳ новобаста аз афзоишёбии нархҳои хизматрасонии нақлиёти ҳавопаймо (6,0% м/м ё 4,4% с/с) бо нишондоди манфӣ ҷамъбаст гардид (-0,1% м/м ё 0,8% с/с), ки раванди мазкур асосан аз ҳисоби коҳишёбии нархи хизматрасониҳои коммуналӣ (гази моеъ) ба вуқӯъ пайваст.

Бонки миллии Тоҷикистон сиёсати пулию қарзии шаффоф ва пайгиронаро амалӣ намуда, истифодаи фишангҳои монетарӣ ва асъорӣ, пеш аз ҳама меъёри бозтамвилро ҷиҳати танзими ҳаҷму арзиши пул ва бартараф намудани таъсири фишорҳо ба сатҳи нархҳо ва ба ин васила ноил гардидан ба ҳадафи мақсадноки таваррум равона менамояд.

Таварруми аслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

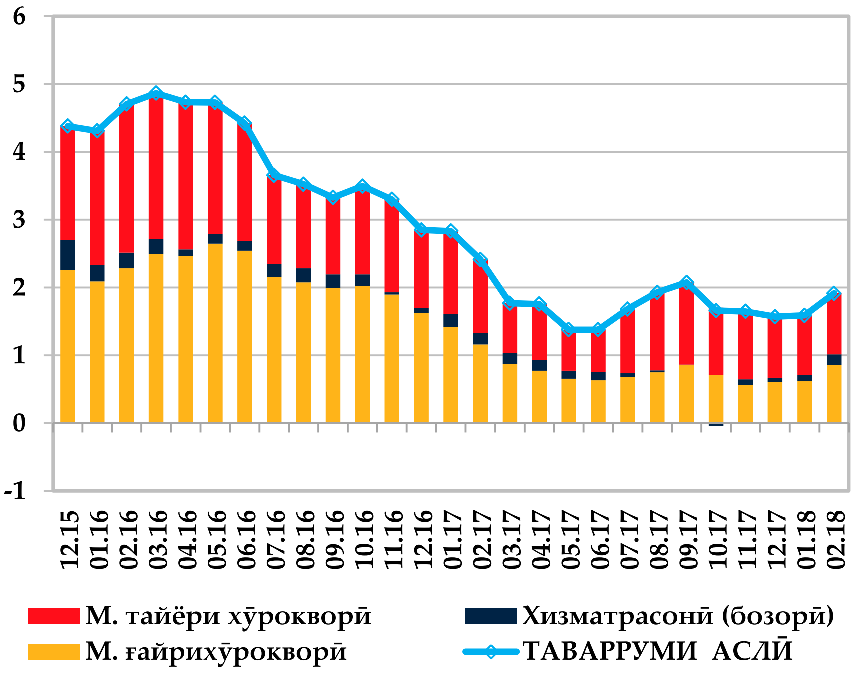

Таварруми ғайриаслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

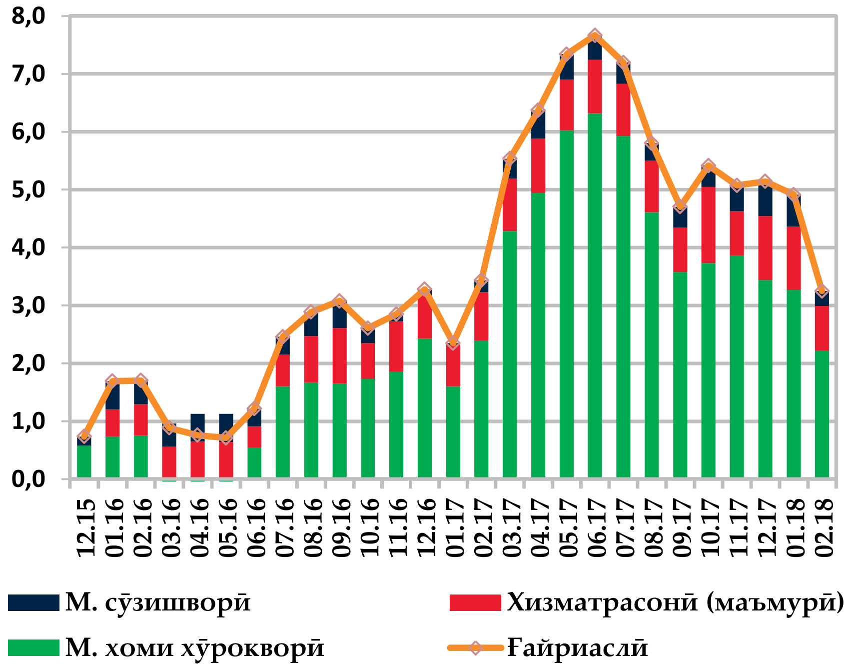

[1]- с/с – сол нисбат ба сол (тағйирёбии солона)
[2] - м/м – моҳ нисбат ба моҳ (тағйирёбии моҳона)

Дар ҷаласаи навбатии Кумитаи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон, ки 2 августи соли 2017 баргузор гардид, Бонки миллии Тоҷикистон ҷиҳати гузариш аз низоми ҳадафгирии нишондиҳандаҳои монетарӣ ба низоми ҳадафгирии таваррум, нишондиҳандаи мақсадноки таваррумро бароu давраи миёнамуҳлат муқаррар ва нашр намуд.

**- Таварруми аслӣ, ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд бо мақсади баҳодиҳӣ ва таҳлили чараёни доимии тағйирёбии сатҳи нархҳо дар асоси маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (Агентии омор) аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. Ҳамчун яке аз қисматҳои таркибии таварруми умумӣ (намояи нархҳои истеъмолӣ) таварруми аслӣ раванди устувор ва дарозмуддати тағйирёбии нархҳоро, ки зери таъсири омилҳои талаботи дохилӣ ва монетарӣ ба вуҷуд омадааст, инъикос менамояд. Усули асосии ҳисоби таварруми аслӣ - усули истисноӣ буда, он бо роҳи хориҷ кардани номгӯи алоҳидаи маҳсулот ва хизматрасониҳои тамоюли тағйирёбии зиёд дошта, ки бо тағйирёбии аслии сатҳи нархҳо алоқаманд нест, ҳисоб карда мешавад. Аз сабади намояи нархҳои истеъмолӣ номгӯи маҳсулоти бо лаппишҳои кӯтоҳмуддат ва гузарандаи аз таъсири омилҳои ғайримонетарӣ вобастабуда, аз ҷумла омилҳои таклифот (нархҳои ҷаҳонӣ, шароити табиӣ), мавсимӣ ва маъмурӣ хориҷ карда мешаванд. Яъне, дар ҳисоби таварруми аслӣ маҳсулоти хоми хӯрокворӣ, маводи сӯзишворӣ ва хизматрасониҳои маъмуран танзимшаванда ба инобат гирифта намешаванд.

Намояи нархҳои истеъмолӣ

	Вазн,%	2015	2016	2017 Январ	2017 Феврал	2017 Март	2017 Апрел	2017 Май	2017 Июн	2017 Июл	2017 Август	2017 Сентябр	2017 Октябр	2017 Ноябр	2017 Декабр	2018 Январ	2018 Феварл	Феварл, тағйирёбии моҳона,%
		тағйирёбии солона,%																
Таваррум	**100,0**	**5,1**	**6,1**	**5,3**	**5,9**	**7,3**	**8,1**	**8,7**	**9,0**	**8,9**	**7,7**	**6,7**	**7,0**	**6,7**	**6,7**	**6,5**	**5,2**	**-0,1**
Маҳсулоти хӯрокворӣ ва нӯшокиҳои беспирт	**55,4**	**3,8**	**6,4**	**4,8**	**6,0**	**8,8**	**10,2**	**11,8**	**12,3**	**12,2**	**10,2**	**8,4**	**8,3**	**8,6**	**7,7**	**7,3**	**5,4**	**-0,3**
Нон ва маҳсулоти нонӣ	19,2	9,1	-2,5	-5,2	-4,1	-2,5	-1,0	-1,4	-1,4	-1,9	-1,9	-1,1	-0,8	-0,8	-0,8	-0,9	-1,4	-1,2
Биринҷ	3,3	11,6	-9,2	-8,6	-9,5	-13,3	-13,5	-13,7	-13,9	-13,3	-12,9	-12,1	-10,5	-7,8	-6,9	-7,0	-5,4	0,3
Орд	11,9	7,8	-3,0	-7,2	-5,0	-1,0	1,8	1,3	1,5	0,8	0,9	1,8	1,6	0,7	0,3	0,2	-0,6	-1,4
Гӯшт ва маҳсулоти он	9,0	-10,2	3,7	3,9	2,4	1,8	7,2	11,5	12,4	14,2	12,8	12,7	13,4	14,0	13,8	14,0	13,4	0,0
Гӯшти гов	5,9	-14,3	3,2	3,5	1,2	1,3	8,3	14,2	15,1	16,9	14,7	14,4	14,9	15,8	14,7	15,0	14,1	-0,2
Тухм	1,5	5,5	12,0	15,4	16,7	7,8	12,8	7,4	8,9	2,2	0,6	3,3	-11,6	-10,2	1,0	0,1	1,9	0,8
Шир ва маҳсулоти ширӣ	1,7	7,3	0,4	2,8	3,7	5,1	3,7	2,8	4,0	3,6	4,3	4,7	2,8	5,0	4,4	3,7	4,6	1,2
Шир	0,5	16,1	-7,2	-1,7	3,4	5,0	0,7	0,1	4,7	3,7	4,8	6,4	1,1	8,4	6,3	6,3	4,5	0,0
Равғани растанӣ ва ҳайвонот	5,3	12,7	11,3	6,1	5,8	6,0	6,2	5,8	5,0	4,1	4,5	5,0	3,6	4,7	1,3	0,0	-1,6	-0,7
Меваҷот	4,4	12,3	16,7	16,6	12,2	4,6	0,2	-1,8	-6,0	-13,8	-8,0	-8,2	-4,6	-5,2	-1,8	-0,3	3,9	4,0
Сабзавот	7,1	-12,4	16,5	18,6	30,1	58,2	57,2	73,8	79,5	77,5	58,6	43,6	48,3	49,3	40,2	37,1	21,2	-1,3
Шакар	2,1	19,3	15,0	1,0	3,4	5,2	13,6	7,3	3,9	12,5	7,8	1,3	-5,8	-6,0	-6,7	-7,3	-7,9	-0,9
Нӯшокиҳои беспирт	1,1	13,7	19,9	14,2	13,8	10,4	9,5	5,1	5,9	5,5	5,1	4,9	2,8	2,4	1,6	2,7	0,3	-2,3
Хӯроки умумӣ*	**0,9**	**14,9**	**19,9**	**19,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**	**14,3**	**14,3**	**4,9**	**2,5**	**5,7**	**2,7**	**2,7**	**3,9**	**1,2**
Нӯшокиҳои спиртдор ва тамоку	**1,5**	**15,9**	**11,8**	**12,2**	**10,0**	**9,1**	**8,6**	**6,2**	**8,1**	**6,7**	**6,8**	**6,9**	**6,7**	**6,6**	**6,2**	**6,2**	**7,1**	**0,8**
Маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ	**27,4**	**7,9**	**5,7**	**5,2**	**5,0**	**4,4**	**4,6**	**4,0**	**3,9**	**3,8**	**3,8**	**4,4**	**3,9**	**3,7**	**4,4**	**4,3**	**4,1**	**0,1**
Либос ва пойафзол	9,3	9,2	14,5	14,8	14,0	12,8	11,8	9,8	9,4	9,5	9,1	9,8	9,2	9,0	9,2	2,5	2,7	0,3
Масолеҳи таъмир ва сохтмон	3,4	2,2	-0,9	0,0	0,1	0,0	0,5	0,3	0,9	0,4	2,2	2,3	2,1	2,6	2,4	2,5	4,9	2,4
Маводи шустушуй	1,7	15,5	1,2	1,6	1,6	1,1	1,1	2,6	2,6	3,5	3,5	2,4	2,5	2,5	4,0	3,1	4,0	1,2
Доруворӣ	2,7	24,7	14,1	12,9	7,4	3,9	3,8	4,4	4,1	4,1	3,5	3,5	3,1	0,2	1,0	0,7	2,2	1,4
Сӯзишвории нақлиёт	2,1	-7,0	2,9	-1,1	6,8	14,7	21,5	19,1	18,4	15,6	12,6	15,4	15,9	19,8	27,7	25,9	17,2	-3,1
Дигар намуди сӯзишворӣ	1,4	19,0	3,0	3,5	4,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,2	1,9	0,9	0,4	-7,7	-9,7
Васоити нақлиёт	0,7	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Лавозимот ва ашёи дигари истифодабарии шахсӣ	1,3	7,6	7,1	6,8	5,3	5,1	5,0	5,2	5,2	6,0	8,4	11,1	8,7	8,1	8,6	7,3	8,5	1,0
Хизматрасониҳо	**14,8**	**2,2**	**4,5**	**5,0**	**5,8**	**6,2**	**6,3**	**5,6**	**6,0**	**5,6**	**5,4**	**5,0**	**8,5**	**5,4**	**7,7**	**7,9**	**6,0**	**-0,2**
Манзилӣ-коммуналӣ	5,1	3,2	9,8	6,7	9,6	12,4	13,3	12,3	11,9	11,4	10,7	12,3	19,6	13,2	17,5	17,1	12,6	-2,1
Иҷорапулии манзил	0,1	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Обтаъминкунӣ ва партовбарорӣ	0,6	20,1	5,1	6,6	9,8	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	4,5	9,1	9,1	11,6	8,4	0,0
Қувваи барқ	2,8	0,0	28,6	16,3	16,3	16,3	16,5	16,5	16,5	16,8	16,8	16,8	33,4	14,7	14,7	15,0	15,0	0,0
Оби гарм	0,0	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Газ	1,0	-6,3	-6,6	-9,4	0,9	13,5	17,5	12,3	10,8	9,0	6,5	13,3	11,3	19,3	40,1	35,7	13,4	-10,5
Нақлиёт	4,1	-2,3	-1,4	1,7	1,4	0,2	-0,3	-0,5	1,1	0,9	1,2	0,2	3,2	-0,2	2,8	5,0	3,3	1,6
Алоқа	1,8	0,8	0,0	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0
Маориф	1,5	2,6	11,3	15,0	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	5,3	5,3	5,3	5,3	2,0	1,5	0,0
Тандурустӣ	0,8	14,0	1,9	3,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,3	1,3	0,0
Маишӣ	1,7	12,3	5,2	5,8	5,8	6,0	6,0	3,3	2,2	2,2	2,2	2,9	2,9	2,1	1,1	0,9	1,3	0,4

** - Ошхона, қаҳвахона ва тарабхонаҳо*